

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Stavanger kommune

For 2019

OFFENTLIG SEKTOR

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig handel og rettferdig konkurranse mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, kvalitet, leveringssikkerhet, osv. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene får sine grunnleggende rettigheter oppfylt og at produksjonen ikke er til skade for miljøet.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet.

Rapporteringsmalen for medlemmer i offentlig sektor ble revidert 2013, blant annet for å gi et bedre og klarere bilde av medlemmenes arbeid med etisk handel i leverandørkjeden. Andre forhold som miljøvennlige innkjøp, sosial dumping og anskaffelse av rettferdig handel-merkede varer er også viktig, men ikke en del av denne rapporten.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: Per Kristian Vareide, kommunedirektør

Stavanger kommune ønsker å bruke sin innkjøpsmakt til å sette ivaretagelsen av etiske krav til arbeidstaker- og menneskerettigheter på dagsorden. Strategisk bruk av offentlige anskaffelser er et viktig verktøy i denne forbindelse.

Arbeidet med etisk handel er godt forankret i kommunen, vi har et godt samarbeid med Etisk handel Norge og vi arbeider målrettet sammen for å forbedre våre prosesser og øke oppslutningen om arbeid knyttet til etisk handel.

Det kommende året vil kommunen fortsatt rette sin oppmerksomheten mot oppfølgings- og forbedringstiltak samt øke bruken av blant annet etiske krav og kriterier i anskaffelsene som gjennomføres innenfor utsatte vareområder.

Om virksomheten:

Navn:

Stavanger kommune

Antall ansatte:

12 000

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

3 000 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

4

Hvilke varer som omfattes:

Avtale for lekeplassutstyr og avtale for arbeidstøy, fottøy og personlig verneutstyr er inngått i 2019, begge avtalene har etiske kvalifikasjonskrav og etiske kontraktskrav. 2 kontrakter om IT maskinvare er under utforming, men disse anskaffelsene er ikke ferdigstilt. De ble påbegynt i 2019 og det er gjennomført høring og dialog med markedet om de etiske tildelingskriteriene som skal anvendes. Konkurransene inneholder etiske kvalifikasjonskrav, etiske kontraktsvilkår og etiske tildelingskriterier.

Antall leverandører:

8

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

100 000 000

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Emilia Tufto

Stilling: Rådgiver/jurist- fagansvar for etisk handel

Epost: Emilia.tufto@stavanger.kommune.no

Telefon: 99561882

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2007

“Instead of looking for hope, look for action. Then, and only then, hope will come.” – Greta Thunberg

Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Revidere rutiner, prosedyrer og verktøy for risikostyring i anskaffelsesprosessen, inklusive kontraktsoppfølging.	Vi har endret mal for kontraktsvilkår slik at den er i samsvar med ny mal fra Difi. Dertil har vi lagt til klausul om deling av data som følge av pilotprosjektet Bærekraft 17. Se under.
Samarbeid med andre oppdragsgivere i offentlig sektor i og utenfor Norge.	Stavanger kommune deltar i pilotprosjektet Bærekraft 17. Stavanger leder teamet for tekstil og deltar dertil i teamet om bygg og anlegg. Piloten varer ut 2020.
Øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel ved å dele egne erfaringer internt i organisasjonen og i eksterne nettverk.	Under arbeid

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter
Gjøre risikovurderinger av varekontrakter som skal gjennomføres i 2020
STRATEGISK OPPFØLGING Fortsette å teste ut reviderte krav og videreutvikle verktøy for etisk handel. Videreutvikle praktiske metoder for effektiv oppfølging av etiske krav, herunder gjennomføre stedlig kontroll av anskaffelse(r).
KOMPETANSEHEVING Styrking av kompetanse på etisk handel i avdeling for anskaffelser.
SAMARBEID OG ERFARINGSDELING Bidra til videreutvikling og koordinert innsats på fagfeltet i samarbeid med andre etisk handel medlemmer gjennom pilotprosjektet Bærekraft 17.
MALER Vurdere brukervennligheten av blant annet skjema for utfylling av leverandørkjeder. Utvikle maler og verktøy for måling av bruk av etisk handel i våres verktøy for konkurransegjennomføring.

Mål / aktiviteter

JURIDISKE VURDERINGER

Knyttet til innsyn i data (for eksempel rapporter, revisjoner og lignende), arkivering, bruk av sanksjoner ved manglende oppfyllelse av kontraktsforpliktelser knyttet til etisk handel, bruk av tildelingskriterier knyttet til etisk handel med mer.

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Arbeidet med etisk handel er forankret i Stavanger kommunes anskaffelsesstrategi 2014-2017, vedtatt av bystyret.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

Ja, en overordnet handlingsplan for kommunen. Fagansvarlig har i tillegg en intern plan for de konkrete aktiviteter som skal gjennomføres.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Årsrapport til og tilbakemelding fra EHN legges fram som orienteringssak til kommunalstyret for finans. I tillegg rapporterer fagansvarlig for etisk handel løpende til fagsjef anskaffelser på de konkrete aktiviteter i intern plan.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Stavanger kommune har en fagansvarlig for etisk handel i avdeling for anskaffelser. Fagansvarlig holder kontakten med EHN og har et overordnet faglig ansvar.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Kontraktansvarlige har selv hovedansvaret for å stille etiske krav og ha dialog med markedet, i samråd med og med bistand fra fagansvarlig etter behov. Det er i tillegg satt av 10 % av en stilling innenfor tjenesteområdet Bymiljø og utbygging til etisk handel.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

Fagansvarlig har deltatt i møter med Etisk handel Norge med flere angående deltagelse i pilotprosjekt. Tre ansatte ved avdeling for anskaffelser gjennomførte i april 2019 kurs i aktsomhetsvurderinger i regi av Etisk handel Norge.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Vi mener det er behov for mer kompetanse knyttet til aktsomhetsvurderinger og effektiv oppfølging av etisk handel. Vi mener også gevinstene til pilotprosjektet Bærekraft 17 først og fremst ligger i at offentlig forvaltning klarer å samkjøre sine maler for etiske kvalifikasjonskrav, kontraktsvilkår og tildelingskriterier, får inn nyttige klausuler om deling av data og innsyn i de kunngjorte kontraktene samt får opp den generelle kompetansen knyttet til aktsomhetsvurderinger både internt og hos leverandørene. Kompetansehevende tiltak vil etter vårt syn gjøre kundene og markedet bedre rustet til en mer konkret oppfølging på produkt- og leverandørnivå.

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

Foto: Kirkens Nødhjelp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

Det er etter hvert allment kjent hvilke varegrupper som representerer en risiko for brudd på disse forhold, og risikovurderingen baserer seg i stor grad på denne kunnskapen. Produksjonsland, kontraktsverdi og symbolverdi ved vareanskaffelser er for øvrig sentrale parametre som inngår i vår risikovurdering. Det vurderes å være økt risiko knyttet til land med lave produksjonskostnader, til høy kontraktsverdi og til høy symbolverdi. Som følge av kontroller vi har gjennomført, har vi også tilegnet oss mer kunnskap om risikokartleggingen i enkelte land, områder.

Ettersom risikovurderingen foregår før vi har en leverandør av produktene, vurderer vi på grunnlag av tidligere kjøpte produkter hvilke land produktene som skal anskaffes kan forventes å komme fra. Produktene søkes eventuelt også opp i Etisk handel Norges rapportdatabase og på internett for ytterligere informasjon om produksjon. Ved behov tar vi i tillegg kontakt med leverandører av produktene og Etisk handel Norge for veiledning. Difis nettsider om høyrisikoprodukter benyttes også som kilde.

Dialogprosess før anskaffelsen eller høring, kan også bidra til å få et bedre og mer nyansert bilde av markedet.

2.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktsvilkår
Chromebook og lisenser til skolene (Vi gjør oppmerksom på at anskaffelsene ikke er ferdigstilt. Men forberedelsene ble gjort i 2019.)	Rammeavtale	1	Ja	Ja	Ja
Maskinvare til hele organisasjonen (alle enheter bortsett fra skolene). Se kommentar i parentes over.	Rammeavtale	1	Ja	Ja	Ja

Lekeplassutstyr	Rammeavtale	3	Ja	Nei	Ja
Arbeidstøy, fottøy og personlig verneutstyr	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Vi anvender oppdatert mal fra Difi/Etisk handel Norge fra november 2019. Denne har vi supplert med en bestemmelse om deling av data og innsyn. Grunnen til denne siste klausulen er behovet for deling av data med andre oppdragsgivere i pilotprosjektet Bærekraft 17.

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

Medisinsk forbruksmateriell- engangshansker fra Malaysia.

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

Oppfølging av hanksesaken startet i siste kvartal av 2018 og strakk seg inn i 2019. Oppfølgingen gjøres i samråd med EHN

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

1, se ovennevnte beskrivelse av hanksesaken.

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Nei

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnarbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Stavanger kommune ønsker å være ledende med hensyn til ivaretagelse av etiske krav til menneskerettigheter og sporbarhet i leverandørkjeden ved vareanskaffelser innenfor utsatte områder. For å øke effekten ved anskaffelsene er vi i ferd med å implementere etisk handel også i tildelingsfasen i anskaffelser (les tildelingskriterier). Vi har per nå 2 IKT anskaffelser som inneholder etiske tildelingskriterier som skal lyses ut i mars 2020. På grunn av bruken av konfliktmineraler i produksjonen av varene, produksjonssted med mer, anses maskinvare for å være et utsatt marked med hensyn til brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter, jf. OECDs retningslinjer for risiko- og aktsomhetsvurdering.

De nevnte konkurransene er utformet etter dialog og høring med markedet samt i henhold til EUs retningslinjer for bærekraftige og etiske IT kjøp.

Stavanger har også opprettet samarbeid med EU nettverket Iclei knyttet til bærekraftige IT anskaffelser.

De nevnte anskaffelsene vil bli ferdigstilt i 2020, men risikoanalyse, dialog med markedet, undersøkelse av EU praksis og utarbeidelse av tildelingskriterier med mer ble gjort i 2019.

Vi vil implementere etiske tildelingskriterier i flere vareanskaffelser så snart IT anskaffelsene er ferdigstilt. Tanken er å videreføre de etiske kriteriene til andre områder, som for eksempel tekstil, bygg og anlegg, transport med mer.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Kurs i regi av Etisk handel Norge	Øke kunnskapen om aktsomhetsvurderinger	Ansatte ved anskaffelser deltok
Etisk handel er jevnlig på agendaen hos anskaffelser	Kompetansedeling- og heving	Ansatte ved avdeling for anskaffelser

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Egen side på intranettsiden til Anskaffelser om etisk handel.

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Dialog og skriftlige høringer med markedet forut for kunngjøring av konkurranse benyttes til å informere om etiske krav i aktuelle konkurranser og gi en viss opplæring til leverandører/aktører i markedet, samt til de kommuner vi samarbeider med.

Kontakt:

Stavanger kommune

Emilia Tufto

Emilia.tufto@stavanger.kommune.no

99561882